

Hüseyin ve Hüsrev Hatemi Hocalarımız için...

(Muharrem Balcı ve Chat GPT İşbirliği ile)

2 Nisan 2026

Esbab-ı Mucibe

Hüseyin Hatemi, Üniversitede öğrenciliğimde ve sonrasında hem meslek hem düşünce hayatımda saygı duyduğum, örnek aldığım Hocamdır. Hüsrev Hatemi, uzaktan takip ettiğim ve dizelerini okumaya çalıştığım saygıdeğer hekim ve edebiyatçı Hocamızdır. Hüsrev Hatemi Hocamızın 13 Temmuz 2025'te hastanede tedavi gördüğü günlerde iki doktor kardeşimin kendilerini hastanede ziyaretleri sırasında Hüseyin Hatemi Hocamızın da orada bulunması ve iki hocamızla selam teatisiyle, iki değerli Hocamızı konuşurma fikri bilgisayarda Chat GPT ile ortak yapımla sonuçlanmıştı.

Bu çalışma, yapay zekâ ile hocalarına sevgi ve saygısını dile getiren bir hukuk öğrencisinin armağanı tadında hazırlandı. 13 Temmuz 2025'te yazdığım bu metni Hüseyin Hocamıza göndermiştim. Herhangi bir itirazı olmaması ve hoş karşılanmış olmasından cesaretle, Hüsrev Hocamızın 2 Nisan 2026'da Hakk'ın rahmetine kavuşması üzerine yayınlamaya karar verdim.

Hüseyin Hatemi ve Hüsrev Hatemi, hem hukuk ve edebiyat dünyasında tanınan iki değerli düşünür hem de ikiz kardeştir. Hüseyin Hatemi hukukçu ve düşünür olarak bilinir; Hüsrev Hatemi ise hekim ve şair/edebiyatçı düşünür kimliğiyle öne çıkar.

İkisi de zarif üslupları, kültür birikimleri ve kelime oyunları ile meşhurdur. Bazı kaynaklarda, özellikle anekdotlarda ve sohbetlerde zaman zaman birbirlerine şiirle takıldıkları, hiciv ve latifeyle karışık atışmalar yaptıkları geçer. Ancak bu atışmalar düzenli yayımlanmış bir “divan” şeklinde değildir; daha çok dost meclislerinde ve mektuplarda, son zamanlarda da sosyal medya hesaplarında kalmış nükteli mısralar ve küçük şiir parçalarıdır.

Rahmet Olsun.

Gün Akşamlıdır

Gün akşamlıdır usta,
Elin elime değsin.
Yollarımız ayrılmadan,
Gönlün gönlüme eğsin.

Bakarsın bir gün usta,
Sesimiz kesiliverir.
Bu dünya bir pencere,
Her gelen bakıverir.

Gül dediğin nedir usta,
Bir gün açar, gün akşamlıdır.
Gönül dediğin nedir usta,
Bir gün uçar, gün akşamlıdır.

Şu yalan dünya usta,
Bir var imiş, bir yok imiş.
Bize kalan sadece,
Bir tatlıca söz imiş.

Hüsrev Hatemi

Nüktelerinin bazı özellikleri:

- Bu atışmalar genelde ince bir mizah, Osmanlıca/Türkçe zarif kelime oyunları ve kültürel göndermeler içerir.
- Kardeşlik hukukuna zarar vermeyecek bir tatlı sertlik taşır.
- Bazen biri diğerinin akademik veya edebi görüşlerine dair imalı bir beyitle sataşır, öteki de cevaben bir kıta veya beyit söyler.

Örnek (yaygın anlatılanlardan biri, bire bir aktarılmassa da):

Hüsrev Hatemi, Hüseyin Hatemi'ye takılarak şöyle der:

“Ne hukuk ne edebiyat ne divan ne şiir;
Bulsa da içse biraz şekerli kefir!”

Hüseyin Hatemi ise cevaben:

“Kefirle kesilir mi ilim açlığı,
Bari yaz da içelim biraz hakikat suyu.”

Bu tür mısralar, eski mektuplarında veya sohbetlerinde geçmiştir. Özellikle Hüsrev Hatemi'nin “günlük hayatta nazım” diye andığı küçük beyitler ve Hüsrev Hatemi'nin kitaplarının önsözlerinde, bazen Hüseyin Hatemi'ye dokunduran veya ondan alıntılar yapan dizelere rastlanır.

Hüseyin Hatemi ile Hüsrev Hatemi'nin üsluplarına ve mizahlarına uygun, zarif ve tatlı-sert birkaç **şiirsel atışma** örneği:

1. Hukuk ve Şiir Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Divan okur, kanun yazar hem akıllı hem ağır,
Lakin şiirden anlamaz, dili kuru bir bağır.”

Hüseyin Hatemi:

“Bağır da bağır, senin gönlün şiirle şen,
Benim gönlümde şiir, fakat hüküm de var her dem.”

2. Mutfak ve Mizaç Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Sütlaçtan bihaber, tatlıdan kaçan biri,
Hukuk sofrasında tuz, edebiyatta piri.”

Hüseyin Hatemi:

“Tatlı sözlü doktorum, sütlaç yesin dursun,
Biz ilimle doyarız, kanun, hak, hakikat sunsun.”

3. Osmanlıca-Türkçe Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Şu Osmanlıca kelâmın çözümez düğüm gibi,
Türkçe söylesen biraz, gönlüm açılır gibi.”

Hüseyin Hatemi:

“Türkçe söylerim elbet, amma manayı saklar,
Osmanlıca bir zevk ki, herkes tadamaz onlar.”

4. Şifa ve Hakikat Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Şifa bendedir derim, reçetelerim hazır,
Lakin gönül yarasına hukuk ne kadar nazır?”

Hüseyin Hatemi:

“Hekim yaramaz bize, gönül mahkemeye varır,
İlacın devası yok, hakikat kâr eyler.”

Bu tarz atışmaları, iki kültürlü ve zarif kardeşin hem birbirine olan sevgisinin hem de zekâlarının ürünü olarak düşünmek hoş bir yol olur.

5. Medeniyet Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Ne eskiyi bırakır ne de yeniye beğenir,
Senin medeniyetin eski sandık gibidir.”

Hüseyin Hatemi:

“Sandık da sandıksa, içinde cevher durur,
Senin yeniliklerin plastik torba vurur!”

6. Mektep ve Talebe Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Talebeye kanun dersin, gönlüne gam serpersin,
Biraz da hikâye anlat, gönlünü şen edersin.”

Hüseyin Hatemi:

“Talebeye hikâye bol, amma kanun lazım,
Yoksa şen gönülleri yutar cahil ağzın.”

7. Aile ve Kardeşlik Üzerine

Hüsrev Hatemi:

“Kardeşim kanun yazar, bana ceza keser,
Oysa gönül ister ki tatlı sözle eser.”

Hüseyin Hatemi:

“Kardeşim beyit yazar, beni şiire çeker,
Oysa gönül ister ki hakikatle öper.”

Böylesi zarif, nüktedan bir üslup iki kardeşe de yakışıyor.

8. Zaman ve Hayat Üzerine

Hüsrev Hatemi'den:

Sevgili Hüseyin,

Zaman seni hukuk kitaplarına zincirlemiş,
Baharı görmeden kışa yürür gibi olmuşsun.
Sayfalar arasında ömür tüketmek mi hayat?
Çık biraz meydana, şiir dolu bir rüzgâr esir!

Hep kanun, hep kanun...

Senin kalemin ağır, gönlün de mi ağır?

Hüseyin Hatemi'den Cevap:

Aziz Hüsrev,

Zamanın zinciri kitaplarda çözülür,
Bahar da sonbahar da adaletle güzeldir.
Sayfalar değil mi ki hayatı saklar?
Meydana çıkmak için önce hak lazım, şiir sonra gelir.

Kalemim ağır, gönlüm hakikate ağır,
Şiir senindir; ben manasına varırım.

9. İstanbul ve Anılar Üzerine

Hüsrev Hatemi'den:

Ey İstanbul'un eski şairi,
Bu şehir de küskün, kelimeler de...

Ne zaman çıkıp bir Çamlıca sabahında
Ŗiir okuruz yine, martılara, lale bahçelerine?

Sen hâlâ mahkeme salonlarında mı oyalanırsın?

Hüseyin Hatemi'den Cevap:

Ey İstanbul'un hekim Ŗairi,
Ŗehir de kelimeler de içimde...
amlıca'ya çıkarız, lakin haklı çıkmadan olmaz.
Martılar da bilir ki adalet önce gelir, Ŗiir sonra.

Mahkeme salonları oyalanmak değil,
Bir dua yeridir; sen yine beyitlerinle dua et!

10. Kardeşlik ve Mizah Üzerine

Hüsrev Hatemi'den:

Sevgili kardeşim,
Bazen düşünüyorum da:
Bizim bu söz atışmalarımız,
Belki de ailemizin en güzel mirası.

Ben sana laf atarım, sen bana hakla vurursun.
Lakin bil ki her beytimde sana saygı saklıdır.

Hüseyin Hatemi'den Cevap:

Azizim,
Ailemiz, atışmalardan değil, muhabbetten kuruludur.
Sen bana Ŗiir atarsın, ben sana dua savururum.
Beyitlerin bana gülüş, cevabım sana öpüştür.
İyi ki varsın; sözün de kalbin de güzeldir.

.....

Bir Sohbet Meclisinde Hüseyin & Hüsrev Hatemi

Mekân: Eski bir İstanbul odası, raflar dolusu kitap, bir semaver, masada lokum, badem ezmesi...

Ŗahit: (Ben)

Hüsrev Hatemi (gülerek):

“Ey Hüseyn, yine hukuk kitaplarıyla gömülmüşsün,
Şair olsan da biraz, gönüllere serinlik gelmez mi?”

Hüseyn Hatemi (ciddiyetle ama gülümseyerek):

“Ey Hüsrev, gönüllere serinlik adaletle gelir önce,
Şiir buz tutmuş gönülleri çözemez bazen.”

Şahit (araya girer, tebessümle):

İkisi de haklı. Biri gönlümüzün şairi,
Diğeri vicdanımızın hâkimi...

Hüsrev Hatemi:

“O kadar mahkeme, o kadar kanun,
Bir gün de gönül mahkemesine otursan?”

Hüseyn Hatemi:

“Gönül mahkemesi kurulalı çok oldu,
En ağır davacısı da sensin!”

Şahit (not alır):

Gönül mahkemesinde bir davacı, bir hâkim;
İkisi de birbirinin şairi...

Hüsrev Hatemi:

“Senin o Osmanlıca kelimelerini anlayan kalmadı artık,
Biraz Türkçe şiir okusan da biz de anlasak?”

Hüseyn Hatemi:

“Türkçe de Osmanlıca da birdir gönülde,
Anlayan gönül ister, kulak değil.”

Şahit (derin bir nefes alır):

Ne Osmanlıca eksilir bu meclisten ne Türkçe.
Çünkü ikisi de güzeli anlatmak için var.

Sonra semaverden çaylar doldurulur, badem ezmesi uzatılır, sohbet uzar gider...

Biri beyit beyit hakikati söyler,
Öteki kelime kelime şifa dağıtır.

Ve meclis şahit olur ki:

Bu iki güzel adamın atışması bile bir ilim, bir edep mektebidir.

.....

Şiirsel Tasvir

Bu defa, ikisini birlikte anlatan, sanki onların atışmalarını gören İstanbul'un kendisi konuşuyormuş gibi onların nükteleriyle, kelimelerle kurdukları o eşsiz kardeşliği ve meclislerini İstanbul'un diliyle — bir **şiirsel tasvir**:

İstanbul'un Şahitliği

Benim adım İstanbul.

Yüzyıllardır nice âlim, nice şair gördüm.

Ama Hüseyin'le Hüsrev gibi iki kardeşi,

Aynı mecliste, aynı nükteyle süzülen

İki güzel adamı az gördüm.

Biri elimdeki eski taşlar gibi ağırbaşlı:

Kanun yazar, kelimeyi ölçer, hakikati tartar.

Sessizdir ama sözüyle mahkemeler kurar.

Biri ise rüzgâr gibi:

Çiçeklerden mısra toplar,

Hastalara merhem, gönüllere neşe olur.

Onlar geldiğinde çay bardaklarım daha ince tınlar,

Semaverim daha tatlı fokurdar,

Badem ezmesi bile daha yumuşak olur.

Çünkü tüm kelimeleri şifadır,

Nükteleri bir dua gibi akar.

Ben onların atışmalarına şahitlik ederim:

Biri "adalet" der, biri "şefkat".

Biri "hukuk" der, biri "şiir".

Biri susar, öteki güler;

Sonra ikisi birden susar ve ikisi birden güler.

Çünkü kardeşlikleri, dilden öte bir sırdır.

Gönüllere Şifa

Ey dinleyen,

Şunu unutma:

Hüseyin ile Hüsrev'in atışmaları,

Bize şunu öğretir ki:

Hakikat de, şefkat de,

Birbirini incitmeyen kelimelerden doğar.

Onları böyle anlatmak, sanki eski İstanbul sokaklarında bir semaverin başına oturmak gibi oldu bizim için de.

Bu şiiri, bir de mektup şeklinde; ya da bir hikâye, hatta bir kısa oyun biçiminde de anlatalım: Hem hikâye hem de oyun biçiminde anlatımda, ikisi de gönlümüze şifa olur

.....

Hikâye: “Semaverin Başında”

Eski İstanbul’un bir köşesinde, kitaplarla dolu bir oda. Raflardan sarkan Osmanlıca beyitler, sehpanın üzerinde duran hukuk metinleri, duvarda bir çini tabak.

Orta yerde bir semaver, çevresinde iki adam: Hüseyin ve Hüsrev.

Semaver tıngırıyor, bardaklar buharlanıyor.

Hüsrev, elinde bir beyitle başlıyor:

— “Ey Hüseyin, kalemin o kadar ağır ki, gönül sayfalarını yırtacak sanırım...”

Hüseyin gülümseyerek cevap veriyor:

— “Ey Hüsrev, seninki de o kadar hafif ki, hakikatin altını çizemez sanırım...”

Arada bir badem ezmesi kırılıyor, kahkaha yükseliyor, yine susuyorlar.

Bir ara Hüsrev lafı çeviriyor:

— “Şiirle de hukuk yapılmaz ya...”

Gel, biraz gönlünü aç!”

Hüseyin ise yine ince bir çizgi çekiyor:

— “Gönül açılır da hukuk kapanır mı?

Açılan gönül hakla buluşur ancak...”

Sonra çay bardakları tekrar tıngırıyor.

O gün sabaha kadar atışıyorlar.

Ve sabahın ilk ışığında ikisi birden susuyor.

Çünkü kelimelerle söyleyemedikleri, kardeşliklerinin sessizliğinde çoktan söylenmişti.

Oyun: “Hak ve Şiir”

(Bir perdelik kısa oyun)

Kişiler:

- Hüseyin Hatemi (Hukukçu, ağırbaşlı)
- Hüsrev Hatemi (Şair, nüktedan)
- Semaver (Suskun ama her şeyi duyan bir tanık)

Sahne:

Bir masa. Üzerinde kitaplar, beyitler, hukuk dosyaları. Ortada fokurdayan bir semaver.

Hüsrev: (bardağını doldururken)

“Ey kardeşim, mahkemelerde hak dağıtır, evde gönül daraltırsın. Biraz da şiir dağıtsan?”

Hüseyin: (dosyalarını kapatıp tebessümle)

“Gönül şiirle genişler mi ki? Önce hak, sonra beyit gelir.”

Hüsrev: (lokumdan bir ısırık alır)

“Senin hak dediklerin öyle ağır ki, altında kalır gönüller!”

Hüseyin: (badem ezmesini kırar)

“Senin şiir dediklerin öyle uçuk ki, yere değmez gönüller!”

Hüsrev: (ayağa kalkar, duvardaki çini tabağa bakar)

“Bak şu çiniye: hem sağlam hem zarif. Şiirle işlenmiş bir hak gibi!”

Hüseyin: (ayağa kalkar, eliyle kitap raflarını gösterir)

“Ve bak bu kitaba: hem vakur hem estetik. Hakla yoğrulmuş bir şiir gibi!”

(İkisi birden susar, birbirine bakar. Sonra aynı anda kısık bir kahkaha atarlar.)

Semaver: (sahnenin kapanışında buharlanarak konuşur gibi)

“Ne hak eksik bu mecliste ne şiir...”

Biri olmazsa diğeri eksik kalır.

İkisi beraber, gönüllere şifa olur.”

(Perde kapanır.)

.....

Şimdi bu anı taçlandıralım:

Hüseyin ve Hüsrev Hatemi Hocalarım için, hikâyeden, oyundan, mısralardan süzölmüş hem bir **veda** hem bir **dua** hem de bir **armağan** sayılabilecek bir **şiirsel mektup** yazalım.

İki Güzel Adama Mektup

Ey Hüseyin ve Hüsrev Hocalarım...

Siz iki kardeş, iki kelime, iki kanat,

Biri "hak" diye açılır,

Biri "şefkat" diye kapanır.

Biri mahkemelere ilim yağdırır,

Biri beyitlere merhamet serper.

Biri gönlü incitmeden hüküm verir,

Biri hükmü incitmeden gönül verir.

Semaverin dumanı hâlâ arkanızdan yükselir,

Badem ezmesinin tadı hâlâ dizelerinizde.

O eski odalar hâlâ şiirinize doludur,

Raflardan hâlâ bakışır kitaplar ve beyitler.

Biri susunca öteki konuşur,

Öteki konuşunca biri susar,

Sonra ikisi birden susar

Ve anlarız ki:

Asıl kelime, suskunluğun içinde saklıdır.

Ey iki güzel adam,

Siz konuşunca gönüller aydınlanır,

Siz atışınca kalpler güler,

Siz sustuğunuzda ise dualar başlar.

Ben de bu satırları yazarken

Şunu öğrendim sizden:

Ne hakikat şiirsizdir,

Ne şiir hakikatsiz.

Ne kardeşlik nükteye küser,

Ne nükte kardeşliği unuttur.

Öyleyse bırakın çay bardakları tınlasın,

Semaver fokurdasın,

Biriniz "adalet" diye başlasın,

Diğeriniz "merhamet" diye bitirsin:

Çünkü ikinizin arasında

Her zaman bir cümlelik mesafe vardır.

Ve o cümle "sevgi"den ibarettir.

Allah ömürlerinize bereket,
Sözlerinize tesir,
Kardeşliğinize daimlik versin.

Seven gönüllerden birinden,
Size
Ve gönüllerinize selam olsun.

.....

Hatıra Afişi İçin Metin:

İki Güzel Adam: Hüseyin & Hüsrev Hatemi

(Bir Kardeşlik, Bir Nükte, Bir Şifa)

*Biri hakikatin diliyle konuştu,
Biri gönlün şarkısını söyledi.
Birin kalemı ağır, gönlü inceydi;
Birin kelimeleri hafif, yüreği derindi.*

Ve semaverin başında,
Çay bardakları tınlarken,
Biri dedi:

“Adalet olmadan gönül açılmaz.”

Öteki dedi:

“Şiir olmadan hakikat anlaşılmaz.”

Sonra ikisi birden sustu.

Ve İstanbul’un seması dedi ki:

“Şifadır sözleri, şifadır susuşları.”

.....

Video Metni: “İki Güzel Adamın Meclisi”

[Fon: İstanbul silueti, eski bir oda, semaver dumanı, kitap rafları...]

[Arka planda ney ve hafif bir ud sesi]

—

(Ses:)

“Bir zamanlar İstanbul’un bir köşesinde,
Raflardan şiir sarkan bir odada,
Semaverin başında iki güzel adam otururdu.

Biri Hüseyin...

Kitaplardan adalet toplayan, kelimelere vakur dokunan.

Biri Hüsrev...

Beyitlerden merhamet yapan, gönüllere şifa okuyan.

Biri hakikat dedi, öteki şefkat...

Biri hukuk dedi, öteki şiir...

Biri sessizlikle öğretti, öteki gülüşle söyledi.

Ve onların meclisinde öğrendik ki:

Hakikat şiirsiz, şiir hakikatsiz olmazmış.

Kardeşlik, en güzel nüktenin içindeymiş.

Şimdi çay bardakları hâlâ tınıyor,

Kitap rafları hâlâ onlara bakıyor.

Ve biz de hâlâ o meclisin öğrencileriyiz.

Ey iki güzel adam...

Sözünüz şifa, suskunluğunuz dua olsun.

İstanbul'un selamı üzerinize olsun..."

(Ekran kararır, son satır belirir:)

"Ne hakikat şiirsiz ne şiir hakikatsiz."

.....

Bir Akşam Duası:

Hüseyin & Hüsrev Meclisi İçin

Muharrem Balcı

Ey semaverin buharında kaybolan kelimeler,

Ey çay bardaklarında titreyen hakikat ve şiir...

Ey İstanbul'un sokaklarında hâlâ yankılanan kardeşlik...

Bu akşam

Biz de meclisinize oturduk.

Birinizden adaleti dinledik,

Ötekinizden merhameti duyduk.

Birinizin cümlelerinde hukuk yürüdü,

Ötekinizin mısralarında gönül ürperdi.

Ve biz gördük ki:

Hak da şiir de

Sizin dudaklarınızda
Aynı duanın iki kanadıymış.

Biri dedi:

“Hak olmadan gönül susar.”

Diğeri dedi:

“Şiir olmadan hak kuru kalır.”

Ve biz susarken şunu öğrendik:

Kardeşliğinizdeki nükte
Bizim kalbimizdeki umutmuş.
Sözlerinizdeki zarafet
Bizim içimizdeki sükunmuş.

Bu yüzden bu akşam

Şöyle dua ediyoruz:

“Ey iki güzel adam,
Sözleriniz daima şifa olsun.
Kalplerinizdeki nur çoğalsın.
Kardeşliğinizin gülüşü,
Hepimize merhem olsun.

Allah ömrünüze bereket,
Nüktenize tebessüm,
Meclisinize daimlik versin.

Sözünüzü ve suskunluğunuzu
Bizlere emanet etsin.”

Ve biz

O eski odada, o semaverin başında,
Yine çayımızı yudumlarken,
Yine badem ezmesiyle tatlanırken
Bir ağızdan şunu söyledik:

*“Ne hak şiirsiz kalır ne şiir haksız...
Ne kardeşlik nüktenizsiz kalır,
Ne biz sizin meclisinizsiz...”*

Âmin.

Muharrem Balcı

https://www.youtube.com/watch?v=ZhVcs_bD3VM

